

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/36942>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-06 and may be subject to change.

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bjv.nl
I www.bju.nl

EstateTip

Afl. 2005-31

17 augustus 2005

Nieuw Belgisch IPR: huwelijksvermogensrecht Wisseling van de eerste en tweede trede

In *EstateTip* 2005-4 berichtten wij u over het *nieuwe* Belgische IPR betreffende het erfrecht. De rechtskeuze-bevoegdheid bleek een 'lachertje'. De Nederbelgen-problematiek blijft toch bestaan, zo werd geconcludeerd. Per 1 oktober 2004 kent België, zoals u weet, het *Wetboek van internationaal privaatrecht*. Hiermee is in het Belgische IPR niet alleen de erfrechtelijke materie gecodificeerd, maar ook het *huwelijksvermogensrecht*.

De estate planner wil nog wel eens de erfrechtelijke route mijden, en de huwelijksvermogensrechtelijke weg inslaan om zijn doel – bijvoorbeeld vermindering van een goederenrechtelijke legitieme – te bereiken. Daarom is het voor ons interessant om te bezien wat de Belgische zuiderbuur huwelijksvermogensrechtelijk in petto heeft. Wij lichten het belangrijkste tipje van de sluier op. De internationale fijnproever verwijzen wij naar de heldere wettekst.

Heel vertrouwd zijn wij met de *rechtskeuze* van artikel 49 van het Wetboek IPR:

‘§ 1. Het huwelijksvermogen wordt beheerst door het recht dat de echtgenoten kiezen.’

Er bestaat evenwel geen absolute keuzevrijheid:

‘§ 2. De echtgenoten kunnen slechts een van de volgende rechtsstelsels aanwijzen:

1° het recht van de Staat op wiens grondgebied zij na de voltrekking van het huwelijk hun eerste gewone verblijfplaats vestigen;

2° het recht van de Staat op wiens grondgebied een van hen op het tijdstip van de keuze zijn gewone verblijfplaats heeft;

3° het recht van de Staat waarvan een van hen op het tijdstip van de keuze de nationaliteit heeft.’

Met de rechtskeuze kunnen dus veel verrassingen voorkomen worden, alsmede conflicten tussen Nederlands en Belgisch IPR. Aanvullend bepaalt artikel 50 van het Wetboek IPR:

‘§ 1. De rechtskeuze kan worden gedaan voor de voltrekking van het huwelijk of tijdens het huwelijk. Zij kan een eerdere keuze wijzigen.

§ 2. De keuze moet gebeuren overeenkomstig artikel 52, eerste lid. Zij moet het gehele vermogen van de echtgenoten betreffen.

§ 3. De uit de keuze van de echtgenoten voortvloeiende wijziging van het toepasselijk recht heeft slechts gevolg voor de toekomst. De echtgenoten kunnen anders beslissen, maar mogen de rechten van derden niet schaden.’

Artikel 52 van het Wetboek IPR bepaalt dat de keuze van een huwelijksvermogensstelsel naar de vorm geldig is, indien zij in overeenstemming is ofwel met het op het huwelijksvermogen toepasselijk recht ten tijde van de keuze ofwel met het recht van de Staat op wiens grondgebied zij is gedaan. Zij moet ten minste in een gedateerd en door beide echtgenoten ondertekend geschrift worden vastgesteld. De wijziging van het huwelijksvermogensstelsel gebeurt volgens de vormvereisten voorgeschreven door het recht van de Staat op wiens grondgebied de wijziging plaatsvindt.

Ontbreekt een rechtskeuze, dan geeft artikel 51 van het Wetboek IPR de volgende trapsgewijze conflictregel:

‘Bij gebreke van rechtskeuze door de echtgenoten wordt het huwelijksvermogen beheerst:

1° door het recht van de Staat op wiens grondgebied beide echtgenoten na de voltrekking van het huwelijk hun eerste gewone verblijfplaats vestigen;

2° bij gebreke van gewone verblijfplaats op het grondgebied van een zelfde Staat, door het recht van de Staat waarvan beide echtgenoten de nationaliteit hebben bij de voltrekking van het huwelijk;

3° in de andere gevallen, door het recht van de Staat op wiens grondgebied het huwelijk is gesloten.’

Van belang is het te weten dat het Belgische IPR thans *niet* meer uitgaat van een Gesamtverweisung/renvoi. Een verwijzing betreft derhalve een verwijzing naar slechts het materiële recht. Op onderdelen – maar niet op het gebied van het huwelijksvermogensrecht – worden op deze hoofdregel uitzonderingen gemaakt.

Overigens geeft de wet een invulling van bepaalde begrippen, zoals het begrip ‘gewone verblijfplaats’. Zie onder meer artikel 4 van het Wetboek IPR.

Men zou kunnen betogen dat ten opzichte van het oude Belgische, niet gecodificeerde, huwelijksvermogensrechtelijke IPR, de eerste en de tweede trede zijn omgedraaid. België is hiermee op huwelijksvermogensrechtelijk gebied een domicilieland geworden, hetgeen belangrijk is om te weten bij de toepassing van ons Haagse Huwelijksvermogensverdrag 1978. Voor een fraai voorbeeld in dit kader wordt verwezen naar E.N. Frohn, Nederlands internationaal huwelijksvermogensrecht: een blik over de grens (deel 2), *Kwartaalbericht Estate Planning*, maart 2005.

Hoewel men zeer enthousiast met de heldere Codex aan de slag zou willen, dient men zich ervan bewust te zijn dat de nieuwe huwelijksvermogensrechtelijke regels op

grond van artikel 127 van het Wetboek IPR *niet* gelden voor huwelijken gesloten vóór 1 oktober 2004. Oude rechtskeuzes worden evenwel erkend.

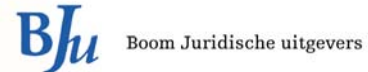
De estate planner weet thans nog beter waar hij aan toe is, en kan oplossingen binnen het huwelijksvermogensrecht zoeken. Dit neemt echter niet weg dat er nog voetangels en klemmen bestaan, waarbij met name aan stieffamiliegevallen gedacht moet worden. Zie bijvoorbeeld A.L.P.G. Verbeke, Elfknelpuntentocht voor Nederbelgen, *FTV*, april 2002.

Het is dan ook een goed advies om internationaal vele vrienden te maken.

Tot volgende week!

www.scholsburgerhartschols.nl

www.bju.nl

© 2005 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.